

Трудове право; право соціального забезпечення

УДК 349.22

**Галкіна Наталія Миколаївна**

*кандидатка юридичних наук, доцентка,  
доцентка кафедри трудового права*

*Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого*

**Галкина Наталья Николаевна**

*кандидат юридических наук, доцент,  
доцент кафедры трудового права*

*национальный юридический университет имени Ярослава Мудрого*

**Halkina Nataliia**

*PhD of Law, Associate Professor,  
Associate Professor of Labor Law*

*Yaroslav Mudryi National Law University*

*ORCID: 0000-0002-9899-196X*

## **ОКРЕМІ АСПЕКТИ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ПРАЦІ**

### **ДЕРЖАВНИХ СЛУЖБОВЦІВ**

## **ОТДЕЛЬНЫЕ АСПЕКТЫ ПРАВОВОГО РЕГУЛИРОВАНИЯ ТРУДА**

### **ГОСУДАРСТВЕННЫХ СЛУЖАЩИХ**

## **CERTAIN ASPECTS OF LEGAL REGULATION OF LABOUR CIVIL**

### **SERVANTS**

***Анотація.** За умов надзвичайних ситуацій, карантину, воєнного стану громадяни відчують посилену потребу в ефективній роботі службовців, тому нормативно-правове забезпечення праці державних службовців має лише сприяти функціонуванню державного апарату для надання базових послуг українському народу. Весь спектр державних послуг має своєчасно та оперативно надаватися громадянам України*

попри військовий стан. У науковій статті досліджуються актуальні правові питання регулювання праці державних службовців за умов воєнного стану.

Підвищену увагу приділено принципу патріотизму як основоположного за умов сьогодення в роботі державного службовця. Запропоновано внести зміни до абз. 1 п. 2 розділу II Загальних правил етичної поведінки державних службовців та посадових осіб місцевого самоврядування і викласти його у наступній редакції: «Державні службовці та посадові особи місцевого самоврядування своєю поведінкою мають зміцнювати авторитет державної служби і служби в органах місцевого самоврядування, утверджувати патріотичні настрої у перебігу провадження державної служби, а також позитивну репутацію державних органів та органів місцевого самоврядування».

Рекомендовано в програми підвищення кваліфікації державних службовців в обов'язковому порядку включати питання жорсткого дотримання принципу патріотизму в колі державних службовців.

З початком війни окремі державні службовці залишили межі України, чимало держслужбовців перемістилися в інші відносно безпечні регіони України. У багатьох державних установах загострилася потреба у поповненні кадрового потенціалу. За таких реалій зазнало новацій законодавство, що регламентує питання державної служби.

Розглянуто законодавчі новації у сфері державної служби, серед яких особливу увагу зосереджено на відсутності профільного відбору на посаду державної служби, окреслено потенційні ризики таких новацій та шляхи для їх подолання. Зокрема, вважаємо за потрібне особливо ретельно, в кілька етапів проводити співбесіду з претендентами на вакантну посаду державної служби; не відмовлятися від спеціальних перевірок; телефонувати попереднім роботодавцям для підтвердження фактів, висвітлених у характеристиках-рекомендаціях з попередніх місць

роботи. Запропоновано започатковувати тестування кандидатів на вакантну посаду державної служби, побудувавши питання тесту у такий спосіб, щоб «прощупати» проукраїнську позицію потенційного державного службовця. Рекомендовано надавати переваги у доступі до державної служби колишнім службовцям, які звільнилися за угодою сторін і мають щире прагнення у скрутний для країни час гідно нести службу на благо нашої держави.

**Ключові слова:** державні службовці, державна служба, службово-трудові відносини, правове регулювання, воєнний стан.

**Аннотація.** В условиях чрезвычайных ситуаций, карантина, военного положения граждане испытывают усиленную потребность в эффективной работе служащих, поэтому нормативно-правовое обеспечение труда государственных служащих должно способствовать функционированию государственного аппарата для предоставления базовых услуг украинскому народу. Весь спектр государственных услуг должен своевременно и оперативно предоставляться гражданам Украины, несмотря на военное положение. В научной статье исследуются актуальные правовые вопросы регулирования труда государственных служащих в условиях военного положения.

Особое внимание уделено принципу патриотизма как основополагающего в настоящих условиях в работе государственного служащего. Предложено внести изменения в абз. 1 п. 2 раздела II Общих правил этического поведения государственных служащих и должностных лиц местного самоуправления и изложить его в следующей редакции: «Государственные служащие и должностные лица местного самоуправления своим поведением должны укреплять авторитет государственной службы и службы в органах местного самоуправления, утверждать патриотические настроения в процессе осуществления

государственной службы, а также положительную репутацию государственных органов и органов местного самоуправления».

Рекомендуется в программы повышения квалификации государственных служащих в обязательном порядке включать вопросы жесткого соблюдения принципа патриотизма в кругу государственных служащих.

С началом войны отдельные государственные служащие покинули пределы Украины, многие госслужащие переместились в другие относительно безопасные регионы Украины. Во многих государственных учреждениях обострилась потребность в пополнении кадрового потенциала. В таких реалиях претерпело новшеств законодательство, регламентирующее вопросы государственной службы.

Рассмотрены законодательные новации в сфере государственной службы, среди которых особое внимание сосредоточено на отсутствии профильного отбора на должность государственной службы, намечены потенциальные риски таких новаций и пути для их преодоления. В частности, считаем нужным особенно тщательно, в несколько этапов проводить собеседование с претендентами на вакантную должность государственной службы; не отказываться от специальных проверок; звонить предыдущим работодателям для подтверждения фактов, отраженных в характеристиках-рекомендациях с предыдущих мест работы. Предложено ввести тестирование кандидатов на вакантную должность государственной службы, построив вопросы тестов таким образом, чтобы «прощупать» проукраинскую позицию потенциального государственного служащего. Рекомендуется предоставлять преимущество в доступе к государственной службе бывшим служащим, уволившимся по соглашению сторон и искренне стремящимся в трудное для страны время достойно нести службу на благо нашего государства.

**Ключевые слова:** государственные служащие, государственная служба, служебно-трудовые отношения, правовое регулирование, военное положение.

**Summary.** Under conditions of emergencies, quarantine, martial law, citizens feel an increased need for effective work of civil servants, so the legal framework for civil servants should only contribute to the functioning of the state apparatus to provide basic services to the Ukrainian people. The whole range of public services must be provided to the citizens of Ukraine in a timely and prompt manner, despite the martial law. The scientific article examines current legal issues of labour regulation of civil servants under martial law.

Increased attention is paid to the principle of patriotism as fundamental in the current work of civil servants. It is proposed to amend part 1 item 2 of Section II of the General Rules of Ethical Conduct of Civil Servants and Local Government Officials and state it in the following wording: "By their conduct, civil servants and local government officials should strengthen the authority of the civil service and service in local self-government bodies, affirm patriotic sentiments in the course of civil service, as well as the positive reputation of state bodies and local self-government bodies".

It is recommended to include in the training programs of civil servants the issue of strict observance of the principle of patriotism among civil servants.

With the start of the war, some civil servants left the borders of Ukraine, and many civil servants moved to other relatively safe regions of Ukraine. In many government agencies, the need to replenish human resources has increased. Under such realities, the legislation governing civil service has been innovated.

Legislative innovations in the field of civil service are considered, among which special attention is paid to the lack of specialized selection for civil service positions, the potential risks of such innovations and ways to overcome

*them are outlined. In particular, we consider it necessary to conduct an interview with applicants for a vacant civil service position in several stages; not to refuse special inspections; call previous employers to confirm the facts covered in the characteristics-recommendations from previous jobs. It is proposed to start testing candidates for vacant civil service positions, constructing the test questions in such a way as to "feel" the pro-Ukrainian position of a potential civil servant. It is recommended to give preference in access to the civil service to former employees who resigned by agreement of the parties and have a sincere desire to serve with dignity for the benefit of our state in difficult times for the country.*

**Key words:** *civil servants, civil service, service-labour relations, legal regulation, martial law.*

**Постановка проблеми.** За умов воєнного стану актуалізується питання безперебійного функціонування державного механізму для забезпечення оборони України та можливості громадян отримувати життєво важливі послуги, які надають службовці органів державної влади.

Державна служба – різновид суспільно-корисної праці. Ця служба – для обраних осіб у позитивному значенні цього слова; для осіб, які здатні своєю професійністю, морально-етичними якостями, готовністю працювати в команді на благо держави та українського народу виконувати функції держави. Саме тому й простежується виправдана диференціація в правовому регулюванні службово-трудових відносин. На сторінках цієї наукової публікації зупинимося на окремих актуальних правових тенденціях регулювання праці держслужбовців за умов карантинних реалій та оголошеного воєнного стану.

**Аналіз останніх публікацій.** Публікації представників поважної наукової спільноти у переважній більшості стосуються проблем правового регулювання праці державних службовців у мирні часи (Вапнярчук Н.М.

[5], Греков І.Г. [4], Іншин М.І. [3], Лавріненко О.В. [1], Луценко О.Є. [9], Панченко М.В. [2] та ін.), водночас бракує наукових досліджень регламентації праці службовців за реалій військової агресії Російської Федерації (далі – РФ) проти України.

**Метою статті** є аналіз норм сучасного законодавства, що регламентує працю державних службовців за умов воєнного стану, для напрацювання практичних рекомендацій у напрямку внесення конструктивних змін в окремі підзаконні нормативно-правові акти для підсилення престижності державної служби.

**Виклад основного матеріалу.** До останнього часу дослідженнями проблем державної служби й правового статусу державних службовців займалися переважно фахівці в галузі адміністративного права [1, с. 289], і з цією тезою О.В. Лавріненка варто погодитися. Водночас, реформування державної служби, що триває до сьогодні, зумовлює фахівців у галузі трудового права посилену увагу звернути на цю категорію службовців з огляду на спеціальне законодавство, що регламентує питання державної служби.

Державна служба в Україні є найважливішим інструментом функціонування держави, в тому числі в умовах множинних кризових явищ, які ставлять під сумнів цінності нашого народу, піддають різним загрозам національну безпеку, а також життя людей [2, с. 7].

Державна служба виступає основним засобом практичної реалізації завдань і функцій держави, забезпечує функціонування її структур, утворює умови для нормальної життєдіяльності суспільства і людини. Досвід України і багатьох інших країн свідчить про те, що суспільство, яке належним чином не організувало працю, трудову діяльність державних службовців, відчуває серйозні труднощі, пов'язані з якістю державного управління [3, с. 1]. З цим твердженням М.І. Іншина варто погодитися, більше того, за умов надзвичайних ситуацій, карантину, воєнного стану

громадяни відчують посилену потребу в ефективній роботі службовців, тому нормативно-правове забезпечення праці держслужбовців має лише сприяти функціонуванню державного апарату для надання базових послуг українському народу.

У будь-якому державно-організованому суспільстві неможливо обійтись без державної служби та державних службовців. Послуги останніх потрібні усім країнам, незалежно від державної організації, форми правління, політичної системи чи правлячого режиму. Саме державні службовці виконують практичні завдання, які усі цивілізовані суспільства світу покладають на свої держави. Держава як політично організована сила суспільства реалізує владні приписи, здійснює комплексний управлінський вплив на перебіг і спрямованість тих чи інших суспільних перетворень. Державна служба виступає основним засобом практичної реалізації завдань і функцій держави, забезпечує функціонування її структур, створює умови для нормальної життєдіяльності суспільства і людини [2, с. 7].

Прийняття Закону України «Про державну службу» (далі – Закон № 889-VIII) [6] як ключового етапу реформування державної служби, мало б розв'язати низку актуальних питань інституту державної служби з урахуванням політико-правових змін, які відбуваються на теренах України. Однак, з урахуванням положень Закону № 889-VIII слід зауважити, що завдання пошуку і запровадження дієвої моделі державної служби залишається одним із першочергових в Україні, що потребує удосконалення законодавства про державну службу, запровадження ефективного механізму функціонування державної служби, чіткого визначення правового становища державного службовця, підвищення ролі і значення службової кар'єри в інституті державної служби.

Нам імпонує позиція Н.М. Вапнярчук: «Специфіка діяльності службовця в державних органах полягає в тому, що він не створює

безпосередньо матеріальних цінностей, але забезпечує умови для матеріального виробництва. У нього особливий предмет праці – це інформація, яку він збирає, обробляє, зберігає та створює, яка і є засобом впливу. Основною ознакою поняття «службовець державної установи та організації» є наявність у нього певного правового статусу» [5, с. 207].

Державна служба в Україні базується на ряді принципів, перелічених у ст. 4 Закону № 889-VIII: верховенства права, законності, професіоналізму, патріотизму, доброчесності, ефективності, забезпечення рівного доступу до державної служби, політичної неупередженості, прозорості. Серед плеяди принципів за умов військової агресії РФ проти України підвищену увагу доцільно приділити принципу патріотизму.

Патріотизм розглядається як відданість та вірне служіння Українському народові. Патріотичне виховання прищеплюється нам зі шкільної лави на виконання положень ст. 6 Закону України «Про освіту»: засадами державної політики у сфері освіти та принципами освітньої діяльності є, з-поміж іншого, й виховання патріотизму, поваги до культурних цінностей Українського народу, його історико-культурного надбання і традицій [7]. Патріотичне виховання посилюється під час здобуття вищої освіти на виконання положень ст. 26 Закону України «Про вищу освіту»: основними завданнями закладу вищої освіти, з-поміж іншого, є формування особистості шляхом патріотичного, правового, екологічного виховання, утвердження в учасників освітнього процесу моральних цінностей, соціальної активності, громадянської позиції та відповідальності, здорового способу життя, вміння вільно мислити та самоорганізовуватися в сучасних умовах [8].

Посилену увагу у службовій кар'єрі держслужбовці мають приділяти вимогам професійної етики. Окреме дослідження рамок професійної етики державних службовців провела О.Є. Луценко [9]. Складовою частиною

етичного поводження державного службовця, з-поміж іншого, є й дотримання принципу патріотизму у перебігу роботи.

Особливу значущість має дотримання принципу патріотизму серед державних службовців в період загарбницької війни РФ проти України. Тому, пропонуємо внести зміни до абз. 1 п. 2 розділу II Загальних правил етичної поведінки державних службовців та посадових осіб місцевого самоврядування [10] і викласти його у наступній редакції: «Державні службовці та посадові особи місцевого самоврядування своєю поведінкою мають зміцнювати авторитет державної служби і служби в органах місцевого самоврядування, утверджувати патріотичні настрої у перебігу провадження державної служби, а також позитивну репутацію державних органів та органів місцевого самоврядування». Більше того, за умов сьогодення доцільно в програми підвищення кваліфікації державних службовців в обов'язковому порядку включати питання жорсткого дотримання принципу патріотизму в колі держслужбовців.

У зв'язку з військовою агресією РФ проти України, на підставі пропозиції Ради національної безпеки і оборони України, відповідно до п. 20 ч. 1 ст. 106 Конституції України [11], Закону України «Про правовий режим воєнного стану» від 12.05.2015 р. № 389-VIII [12] Указом Президента України від 24.02.2022 р. № 64/2022 [13] у нашій державі було введено воєнний стан із 05:30 24 лютого 2022 р. строком на 30 діб. Указом Президента України від 14.03.2022 р. № 133/2022 [14] продовжено строк дії воєнного стану в Україні з 05:30 26 березня 2022 р. строком на 30 діб – до 25 квітня 2022 р. Указом Президента України від 17.05.2022 р. № 341/2022 продовжено строк дії воєнного стану в Україні з 05:30 25 травня 2022 р. строком на 90 діб [15].

З початком війни окремі державні службовці залишили межі України, чимало держслужбовців перемістилися в інші відносно безпечні

регіони України. У багатьох державних установах загострилася потреба у поповненні кадрового потенціалу.

За таких реалій зазнало новацій законодавство, що регламентує питання державної служби. 25.03.2022 р. було направлено на підпис Президенту України Проект Закону про внесення змін до Законів України «Про центральні органи виконавчої влади» та «Про правовий режим воєнного стану» щодо забезпечення керованості державою в умовах воєнного стану від 13.03.2022 р. № 7153 [16]. Зокрема, цим нормативно-правовим актом було запроваджено наступну редакцію ч. 5 ст. 10 Закону України «Про правовий режим воєнного стану»: «У період дії воєнного стану особи призначаються на посади державної служби, посади в органах місцевого самоврядування, посади керівників суб'єктів господарювання державного сектору економіки, комунальних підприємств, установ, організацій керівником державної служби або суб'єктом призначення, сільським, селищним, міським головою, головою районної, районної у місті, обласної ради, начальником відповідної військової адміністрації без конкурсного відбору, обов'язковість якого передбачена законом, на підставі поданої заяви, заповненої особової картки встановленого зразка та документів, що підтверджують наявність у таких осіб громадянства України, освіти та досвіду роботи згідно з вимогами законодавства, встановленими щодо відповідних посад.

Державні службовці та посадові особи місцевого самоврядування, призначені відповідно до абзацу першого цієї частини, не можуть бути переведені на інші посади державної служби або посади в органах місцевого самоврядування.

Дія цієї частини не застосовується при призначенні на посади державної служби, за якими спеціальним законом встановлено порядок виконання обов'язків у разі відсутності керівника державного органу (у тому числі у разі припинення його повноважень чи звільнення з посади),

крім випадків, якщо встановлений спеціальним законом порядок неможливо застосувати через відсутність осіб, на яких може бути покладено виконання обов'язків керівника державного органу».

А ч. 6 ст. 10 Закону України «Про правовий режим воєнного стану» сформульована таким чином: «Особа, яка претендує на зайняття політичної посади, посади державної служби, посади в органах місцевого самоврядування, посади керівника суб'єкта господарювання державного сектору економіки, посади керівника комунального підприємства, установи, організації, у період дії воєнного стану не подає декларацію особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, передбачену Законом України «Про запобігання корупції», та документ про підтвердження рівня володіння державною мовою відповідно до Закону України «Про забезпечення функціонування української мови як державної»».

Ч. 8 ст. 10 Закону України «Про правовий режим воєнного стану» передбачає, що «спеціальна перевірка, передбачена Законом України «Про запобігання корупції», стосовно осіб, які претендують на зайняття посад, які передбачають зайняття відповідального або особливо відповідального становища та посад з підвищеним корупційним ризиком, перелік яких затверджується Національним агентством з питань запобігання корупції, а також перевірка, передбачена Законом України «Про очищення влади», стосовно осіб, які претендують на зайняття посад, щодо яких здійснюються заходи з очищення влади (люстрації), під час дії воєнного стану не проводяться.

Організація проведення спеціальної перевірки, передбаченої Законом України «Про запобігання корупції», а також перевірки, передбаченої Законом України «Про очищення влади», стосовно осіб, призначених у період дії воєнного стану, здійснюється протягом трьох місяців з дня припинення чи скасування воєнного стану, крім випадку звільнення такої

особи до дня припинення чи скасування воєнного стану або закінчення проведення зазначених перевірок під час дії воєнного стану».

Зазначені законодавчі новації, серед яких особливу увагу наукового осередку привертає відсутність профільного відбору на посаду державної служби, може призвести до потенційного надання доступу до посади, приміром, колабораціоністам.

Як боротися з очевидними ризиками, спричиненими законодавчими новаціями? З нашої позиції, слід особливо ретельно, в кілька етапів проводити співбесіду з претендентами на вакантну посаду державної служби; не відмовлятися від спеціальних перевірок; телефонувати попереднім роботодавцям для підтвердження фактів, висвітлених у характеристиках-рекомендаціях з попередніх місць роботи. Є сенс започатковувати тестування кандидатів на вакантну посаду державної служби, побудувавши питання тестів у такий спосіб, щоб «прощупати» проукраїнську позицію потенційного державного службовця. Бачимо переваги у наданні доступу до державної служби колишнім службовцям, які звільнилися за угодою сторін і мають щире прагнення у скрутний для країни час гідно нести службу на благо нашої держави.

25.04.2022 р. набула чинності постанова Кабінету Міністрів України «Деякі питання організації роботи державних службовців та працівників державних органів у період воєнного стану» від 12.04.2022 р. № 440 [17]. Згідно з її положеннями у період воєнного стану для державних службовців та працівників державного органу, які перебувають на території України, за рішенням керівника державної служби в державному органі може запроваджуватися дистанційна робота у разі наявності організаційних і технічних можливостей для виконання їх посадових обов'язків. Робота державних службовців та працівників державного органу за межами України допускається лише у разі службового відрядження, оформленого в установленому порядку. У разі перебування

державного службовця або працівника державного органу в робочий час в Україні поза межами робочого місця без рішення керівника державної служби, зазначеного в пункті 1 цієї постанови, або за кордоном, крім перебування у службовому відрядженні, оформленому в установленому порядку, до них може бути застосоване дисциплінарне стягнення відповідно до закону.

З 03.05. 2022 р. набула чинності постанова Кабінету Міністрів України «Деякі питання організації роботи працівників суб'єктів господарювання державного сектору економіки на період воєнного стану» від 26.04.2022 р. № 481 [18]. Цією постановою передбачено, що робота працівників, членів виконавчого органу та керівників суб'єктів господарювання за межами України допускається лише у разі службового відрядження, оформленого в установленому порядку.

Такі новації, на наше переконання, на часі, адже для України вкрай важливо забезпечити функціонування державних структур, недоцільно з боку державних службовців створювати перепони на шляху провадження державної політики у час випробувань військовою агресією РФ проти України. Весь спектр державних послуг має своєчасно та оперативно надаватися громадянам України.

**Висновки і перспективи подальших досліджень.** За умов запровадженого на теренах України воєнного стану законодавство про працю зазнало суттєвих змін. Не залишилися осторонь новацій і державні службовці. На сторінках цієї наукової статті підвищену увагу авторки приділено дотриманню принципу патріотизму серед державних службовців в період загарбницької війни РФ проти України. У розвиток цього положення запропоновано внести зміни до абз. 1 п. 2 розділу II Загальних правил етичної поведінки державних службовців та посадових осіб місцевого самоврядування і викласти його у наступній редакції: «Державні службовці та посадові особи місцевого самоврядування своєю

поведінкою мають зміцнювати авторитет державної служби і служби в органах місцевого самоврядування, утверджувати патріотичні настрої у перебігу провадження державної служби, а також позитивну репутацію державних органів та органів місцевого самоврядування». Також висловлено авторське бачення відміни профільного відбору на посаду державної служби у період дії воєнного стану. Окреслено потенційні ризики таких новацій та шляхи для їх подолання. У подальших наукових публікаціях авторка розвине перспективи дистанційної роботи державних службовців за умов воєнного стану.

### **Література**

1. Лавріненко О.В. Працівники органів внутрішніх справ України як учасники службово-трудова відносин: термінологічний аспект та шляхи вдосконалення спеціального законодавства про службу. *Форум права*. 2008. № 3. С. 286-304.
2. Панченко М.В. Теорія забезпечення гідної праці державних службовців України: монографія. Харків: Промарт, 2019. 440 с.
3. Іншин М.І. Проблеми правового регулювання праці державних службовців України: автореф. дис. ... докт. юрид. наук. Харків, 2005. 44 с.
4. Греков І.П. Особливості правового регулювання праці державних службовців: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Харків, 2003. 18 с.
5. Вапнярчук Н.М. Щодо визначення правового статусу державних службовців. *Вісник Харківського національного університету внутрішніх справ*. 2008. № 40. С. 205-209.
6. Про державну службу: Закон України від 10.12.2015 р. № 889-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/889-19#Text> (дата звернення: 29.05.2022).

7. Про освіту: Закон України від 05.09.2017 р. № 2145-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text> (дата звернення: 29.05.2022).
8. Про вищу освіту: Закон України від 01.07.2014 р. № 1556-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text> (дата звернення: 29.05.2022).
9. Луценко О.Є. Систематизація правил професійної етики державних службовців в Україні та міжнародні стандарти у цій сфері. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*: Серія: Право. 2014. Вип. 29. Т. 1. С. 214–217.
10. Про затвердження Загальних правил етичної поведінки державних службовців та посадових осіб місцевого самоврядування: Наказ Національного агентства України з питань державної служби від 05.08.2016 р. № 158. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1203-16#Text> (дата звернення: 29.05.2022).
11. Конституція України: Закон України від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text> (дата звернення: 29.05.2022).
12. Про правовий режим воєнного стану: Закон України від 12.05.2015 р. № 389-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/389-19#Text> (дата звернення: 29.05.2022).
13. Про введення воєнного стану в Україні: Указ Президента України від 24.02.2022 р. № 64/2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/64/2022#Text> (дата звернення: 29.05.2022).
14. Про продовження строку дії воєнного стану в Україні: Указ Президента України від 14.03.2022 р. № 133/2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/133/2022#Text> (дата звернення: 29.05.2022).

15. Про продовження строку дії воєнного стану в Україні: Указ Президента України від 17.05.2022 р. № 341/2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/341/2022#Text> (дата звернення: 29.05.2022).
16. Про внесення змін до Законів України «Про центральні органи виконавчої влади» та «Про правовий режим воєнного стану» щодо забезпечення керованості державою в умовах воєнного стану: проект Закону України від 13.03.2022 р. № 7153. URL: [http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4\\_1?pf3511=73902](http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=73902) (дата звернення: 29.05.2022).
17. Деякі питання організації роботи державних службовців та працівників державних органів у період воєнного стану: постанова Кабінету Міністрів України від 12.04.2022 р. № 440. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/440-2022-%D0%BF#Text> (дата звернення: 29.05.2022).
18. Деякі питання організації роботи працівників суб'єктів господарювання державного сектору економіки на період воєнного стану: постанова Кабінету Міністрів України від 26.04.2022 р. № 481. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/481-2022-%D0%BF#Text> (дата звернення: 29.05.2022).

### **References**

1. Lavrinenko O.V. Pracivnyky orghaniv vnutrishnikh sprav Ukrajiny jak uchasnyky sluzhbovo-trudovykh vidnosyn: terminologichnyj aspekt ta shljakhy vdoskonalennja specialjnogho zakonodavstva pro sluzhbu. Forum prava. 2008. # 3. S. 286-304.
2. Panchenko M.V. Teoriya zabezpechennja ghidnoji praci derzhavnykh sluzhbovciv Ukrajiny: monohrafiya. Kharkiv: Promart, 2019. 440 s.

3. Inshyn M.I. Problemy pravovogho rehuljuvannja praci derzhavnykh sluzhbovciv Ukrainy: avtoref. dys. ... dokt. juryd. nauk. Kharkiv, 2005. 44 s.
4. Ghrekov I.P. Osoblyvosti pravovogho rehuljuvannja praci derzhavnykh sluzhbovciv: avtoref. dys. ... kand. juryd. nauk. Kharkiv, 2003. 18 s.
5. Vapnjarchuk N.M. Shhodo vyznachennja pravovogho statusu derzhavnykh sluzhbovciv. Visnyk Kharkivsjkogho nacionaljnogho universytetu vnutrishnikh sprav. 2008. # 40. S. 205-209.
6. Pro derzhavnu sluzhbu: Zakon Ukrainy vid 10.12.2015 r. # 889-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/889-19#Text> (data zvernennja: 29.05.2022).
7. Pro osvitu: Zakon Ukrainy vid 05.09.2017 r. # 2145-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text> (data zvernennja: 29.05.2022).
8. Pro vyshhu osvitu: Zakon Ukrainy vid 01.07.2014 r. # 1556-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text> (data zvernennja: 29.05.2022).
9. Lucenko O.Je. Systematyzacija pravyl profesijnoji etyky derzhavnykh sluzhbovciv v Ukraini ta mizhnarodni standarty u cij sferi. Naukovyj visnyk Uzhghorodsjkogho nacionaljnogho universytetu: Serija: Pravo. 2014. Vyp. 29. T. 1. S. 214–217.
10. Pro zatverdzhennja Zagalnykh pravyl etychnoji povedinky derzhavnykh sluzhbovciv ta posadovykh osib miscevogho samovrjaduvannja: Nakaz Nacionaljnogho aghentstva Ukrainy z pytanj derzhavnoji sluzhby vid 05.08.2016 r. # 158. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1203-16#Text> (data zvernennja: 29.05.2022).
11. Konstytucija Ukrainy: Zakon Ukrainy vid 28.06.1996 r. # 254k/96-VR. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text> (data zvernennja: 29.05.2022).

12. Pro pravovij rezhyj vojennoho stanu: Zakon Ukrainy vid 12.05.2015 r. # 389-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/389-19#Text> (data zvernennja: 29.05.2022).
13. Pro vvedennja vojennoho stanu v Ukraini: Ukaz Prezydenta Ukrainy vid 24.02.2022 r. # 64/2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/64/2022#Text> (data zvernennja: 29.05.2022).
14. Pro prodovzhennja stroku diji vojennoho stanu v Ukraini: Ukaz Prezydenta Ukrainy vid 14.03.2022 r. # 133/2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/133/2022#Text> (data zvernennja: 29.05.2022).
15. Pro prodovzhennja stroku diji vojennoho stanu v Ukraini: Ukaz Prezydenta Ukrainy vid 17.05.2022 r. # 341/2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/341/2022#Text> (data zvernennja: 29.05.2022).
16. Pro vnesennja zmin do Zakoniv Ukrainy «Pro centralni orghany vykonavchoji vlady» ta «Pro pravovij rezhyj vojennoho stanu» shhodo zabezpechennja kerovanosti derzhavoju v umovakh vojennoho stanu: proekt Zakonu Ukrainy vid 13.03.2022 r. # 7153. URL: [http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4\\_1?pf3511=73902](http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=73902) (data zvernennja: 29.05.2022).
17. Dejaki pytannja orghanizaciji roboty derzhavnykh sluzhbovciv ta pracivnykiv derzhavnykh orghaniv u period vojennoho stanu: postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 12.04.2022 r. # 440. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/440-2022-%D0%BF#Text> (data zvernennja: 29.05.2022).
18. Dejaki pytannja orghanizaciji roboty pracivnykiv sub'ektiv ghospodarjuvannja derzhavnogo sektoru ekonomiky na period vojennoho stanu: postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 26.04.2022

r. # 481. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/481-2022-%D0%BF#Text> (data zvernennja: 29.05.2022).